

Nr 218.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 11:o), 15:o), 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt; given Stockholms slott den 31 mars 1950.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 11:o), 15:o), 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås några smärre jämkningar i regeringsrättslagen i anslutning till viss nytillkommen lagstiftning.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 § 11:o, 15:o, 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Härigenom förordnas, att 2 § 11:o), 15:o), 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2 §.

11:o) mål om avgäld — — — — i stad;

mål om avstyckning inom samhälle eller område, varom förmåles i 19 kap. 5 § andra stycket i lagen om delning av jord å landet;

mål, huruvida — — — — märkliga byggnader;

15:o)

15:o) mål om beslut av Konungens befallningshavande på grund av lagen om svenskt medborgarskap;

mål om kyrkobokföring, — — — — av vigsel;

17:o) mål om kyrkotukt, — — — — veterinärstyrelsens inseende;

mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen med särskilda bestämmelser om upp-

mål om bötesansvar; mål om annat föreläggande vid vite än sådant, som må givas enligt författningar rörande banker eller andra penninginrättningar, författningar rörande yrkesmässigt utövande av köp och försäljning i kommission av aktier, obligationer och liknande värdepapper, författningar rörande fondbörsverksamhet, lagen om polisväsendet i riket, lagen om uppsikt å jordbruk, lagen om rätt till fiske, lagen med sär-

¹ Senaste lydelse av 2 § 11:o) se SFS 1948:405, av 2 § 15:o) se SFS 1928:181, av 2 § 17:o) se SFS 1948:405 och av 2 § 19:o) se SFS 1937:410.

*(Gällande lydelse:)**(Föreslagen lydelse:)*

finningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., brandlagen, såvitt angår kommuns skyldigheter enligt samma lag, civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, eller lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar; mål om utdömmande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om häktads — — — — — medgiven frihet;

19:o) mål enligt tryckfrihetsförordningen § 2 mom. 5 om utlämnande av allmän handling.

skilda bestämmelser om uppfinningar av betydelse för rikets försvar eller folkförsörjningen m. m., brandlagen, såvitt angår kommuns skyldigheter enligt samma lag, civilförsvarslagen, utom såvitt rör inrättandet av enskilda skyddsrum, eller lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar; mål om utdömmande av vite enligt andra än nämnda författningar;

mål om verkställande av tvångsarbete;

19:o) mål enligt tryckfrihetsförordningen om utlämnande av allmän handling.

Denna lag träder i kraft såvitt avser 2 § 19:o) omedelbart, såvitt avser 2 § 11:o) och 2 § 17:o) i vad angår mål om verkställande av tvångsarbete den 1 juli 1950 samt i övrigt den 1 januari 1951; dock skall vad i 2 § 11:o) i dess nuvarande lydelse är stadgat angående mål om avstyckning inom samhälle eller område, varom förmåles i 19 kap. 5 § andra stycket i lagen om delning av jord å landet, alltjämt gälla, där beslut i dylikt mål meddelats av länsstyrelse.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 mars 1950.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, LINGMAN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för inrikes- och jordbruksdepartementen fråga angående *ändring i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt* samt anför följande.

1. Enligt 21 kap. 66 § jorddelningslagen gälla särskilda bestämmelser i fråga om avstyckning inom samhälle eller område som avses i 19 kap. 5 § andra stycket samma lag, d. v. s. samhälle på landet, där byggnadslagens bestämmelser för stad äga tillämpning, samt annat område på landet, för vilket stadsplan, byggnadsplan eller annan därmed jämförlig plan blivit fastställd. I dylika fall skall nämligen med vissa undantag vad enligt jorddelningslagen ankommer på ägodelningsrätt och ägodelningsdomare ävensom överlantmätarens befattning med fastställelseprövning fullgöras av länsstyrelse. I proposition (nr 177) till innevarande års riksdag har föreslagits, att dessa särbestämmelser om länsstyrelses befattning med avstyckningsmål skola upphöra att gälla. Det nuvarande stadgandet i 2 § 11: o) regeringsrättslagen, enligt vilket mål om avstyckning inom samhälle eller område, varom förmäles i 19 kap. 5 § andra stycket jorddelningslagen, skola tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande, bör som följd härav utgå. Lagändringen torde böra träda i kraft samtidigt med de föreslagna ändringarna i jorddelningslagen eller den 1 juli 1950. Till regeringsrättens avgörande böra dock även i fortsättningen höra sådana avstyckningsmål som avgjorts av länsstyrelse innan de föreslagna lagändringarna trätt i kraft eller prövats av länsstyrelse med stöd av de föreslagna övergångsbestämmelserna till förslaget om ändring i jorddelningslagen.

2. Kungl. Maj:t har förelagt årets riksdag förslag till lag om svenskt medborgarskap. Enligt förslaget förvärfvas, om vissa förutsättningar äro uppfyllda, svenskt medborgarskap genom anmälan hos länsstyrelse. När

någon gör sådan anmälan, åligger det länsstyrelsen att meddela beslut, huruvida på grund av anmälingen svenskt medborgarskap förvärvats eller ej. I sådana fall, då naturalisation beviljats under villkor om befrielse från utländskt medborgarskap, ankommer det på länsstyrelse att meddela beslut, huruvida behörigt bevis om befrielse företetts. Talan mot länsstyrelsens beslut i ärende enligt den föreslagna lagen föres genom besvär hos Konungen. Det har förutsatts, att sådana besvär skola prövas av regeringsrätten. På grund härav torde i regeringsrättslagen böra föreskrivas, att mål om länsstyrelsens beslut på grund av lagen om svenskt medborgarskap tillhöra regeringsrättens upptagande. Stadgandet synes lämpligen kunna inflyta i 2 § 15:o) och placeras före det nuvarande stadgandet i detta moment. Ändringen bör träda i kraft samtidigt som den föreslagna medborgarskapslagen eller den 1 januari 1951.

3. Enligt 2 § 17:o) regeringsrättslagen har regeringsrätten att upptaga och avgöra mål om föreläggande och utdömande av vite, utom när fråga är om vite enligt vissa uppräknade författningar.

Genom proposition (nr 60) har Kungl. Maj:t för innevarande års riksdag framlagt förslag till ny lag om rätt till fiske, avsedd att träda i kraft den 1 januari 1951. Enligt 31 § i detta förslag äger i vissa fall, då innehavare av enskild fiskerätt uppenbart vansköter sitt fiske, länsstyrelsen fastställa föreskrifter för fiskets bedrivande, s. k. fiskeriplan, ävensom stadga vite för underlåtenhet att följa planen. Följes ej fiskeriplan, må enligt 32 § i förslaget länsstyrelsen utdöma förelagt vite och meddela nytt vitesföreläggande.

I propositionen har förutsatts, att besvär över länsstyrelsens beslut i fråga av nu åsyftad beskaffenhet skola prövas av Kungl. Maj:t i statsrådet. I enlighet härmed bör i 2 § 17:o) regeringsrättslagen angivas, att regeringsrätten ej har att taga befattning med mål om föreläggande eller utdömande av vite enligt lagen om rätt till fiske.

Denna ändring bör, såsom framgått av det redan sagda, träda i kraft den 1 januari 1951.

4. I proposition till årets riksdag (nr 90) ha föreslagits vissa ändringar i lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling. Enligt förslaget skall den som undergår tvångsarbete kunna få permission för ut rättande av viktiga angelägenheter ävensom under vissa förutsättningar kunna frigivas i förtid. Beslut härom skall i princip fattas av tvångsarbetsanstalts styrelse. Klagan skall föras hos länsstyrelsen i det län, där anstalten är belägen, och från länsstyrelsen till Kungl. Maj:t. Chefen för inrikesdepartementet har i propositionen uttalat, att eftersom besvär till Konungen i dessa fall liksom då det gällde verkställighet av frihetsstraff skäligen borde tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande, en ändring i 2 § 17:o) regeringsrättslagen vore erforderlig. Detta synes lämpligen kunna ske genom att i uppräknningen av mål i nämnda moment medtaga jämväl mål om verkställande av tvångsarbete.

Genom ett sådant tillägg skulle även vinnas, att mål om beräkning av verkställighetstid för tvångsarbete, om talan däri fullföljes hos Kungl. Maj:t, upptages och avgöres av regeringsrätten, vilken f. n. har att behandla liknande mål om frihetsstraff.

Ändringen torde böra träda i kraft samtidigt med ändringarna i lösdri-varlagen eller den 1 juli 1950.

5. Enligt 2 § 19 mom. regeringsrättslagen, vilket moment upptagits i paragrafen genom lag den 18 juni 1937 (nr 410), gäller att besvär som fullföljas hos Konungen i statsdepartementen skola tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande i mål enligt tryckfrihetsförordningen § 2 mom. 5 om utlämnande av allmän handling. Bestämmelse härom fanns upptagen även i angivna lagrum i tryckfrihetsförordningen i dess äldre lydelse. Ny tryckfrihetsförordning har antagits av den lydelse som angives i kungörelsen den 5 april 1949 (nr 105); i den nya förordningen finnas motsvarande bestämmelser upptagna i 2 kap. 11 och 12 §§. Enligt övergångsbestämmelserna i den nya tryckfrihetsförordningen gäller denna från ingången av år 1950. På grund härav torde en redaktionell jämkning av ordalagen i 2 § 19 mom. regeringsrättslagen böra vidtagas. Det torde härvid icke vara nödvändigt att hänvisa till visst stadgande i den nya tryckfrihetsförordningen.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 11:o), 15:o), 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över nämnda förslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Eric Brolinson.

¹ Denna bilaga, som är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 31 mars 1950.

Närvarande:

justitieråden GEIJER,
LECH,
regeringsrådet QUENSEL,
justitierådet BECKMAN.

Enligt lagrådet den 31 mars 1950 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 24 mars 1950, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 11:o), 15:o), 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet, hovrättsrådet Bengt Lassen.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Bengt Larson.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 31 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Efter gemensam beredning med cheferna för inrikes- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 31 mars 1950 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 24 i samma månad remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 2 § 11:o), 15:o), 17:o) och 19:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.*

Med förmälan, att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran, hemställer föredraganden, att detsamma måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Georg Dahlin.